

บท ลคร ร้องพม่า

เรื่อง พระเจ้ามัทท

เล่ม ๒

(มหากาพย์ารจนา)

พ.ศ. ๒๔๕๐

โรงพิมพ์ ศุภการ จารุณ

เลขที่

895.9112

เลขที่ 26234NW

พ. 2

เลขที่ 8.997/1/50

26. 900

1

11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533

ข้าหลวงใครเล่าถึงจรรยาก็ได้ แต่อุทิศพระกรรม แม่ท้าวมา
จะพูดว่าจนถึงพระฤกษ์แล้ว ข้าหลวงทูลพระนางก็ถอนพระ
ไทยเฉย โบก พระหัตถ์ให้ ไป กราบ ทูล บาเณทร์ เอง
บาเณทร์ทรงเครื่องต้นเสด็จออก ภูษามาตามเคยเข้าโรง)

พม่า หวน ๑ (ใน) ตรุณ กษัตริย์, ภักดา, อูรา
อตก สังสาร น้อย, สวรรค์, นักหนา หนอ จวนฤกษ์
พยุ, หยาดรา, สวรรค์ รบ นานะ คตอ, เหลียว แด, ช้าง
นาง พระน้องรัก, กวัก หัก เหมือนศรี สุธา พระดำเนิน,
นั่ง โกล, พระไทยผาง นาง กษัตริย์, จับ พระหัตถ์, ลำผัด
พถาง ทูล เคียร พ่าง, กระซิก, จม พิต เชย จอม
พม่า, พิศะ หน้า, พระ น้อย น้อย เห็น ด ห้อย, ช้าง ห้า,
นิจจาไชย ยิ่งรวม, รทม ถิด, สัน สบาย กระกอง
เกย, กอด น้อย, ประคอง เคียง มะแม่ท้าว, มิ ถ้า ถ้าว,
สนอง ขาน มอบ ราม, กราบ กราน, แด้ว คตาน เตียง
กานัด นาง, ต่าง สังสาร, ม้าน เมียง ฐัก เพียง, พระ จะ

พราก, จาก กัณเฑาะ ๗ ๘ คำ (พระชนนีหอบเกล้าฯ
มา ทอด พระ เนตร เห็น ก็ ตกลง ดังเวส ฝน พระไทย)

พม่าฯ ๑ (ชน) ถึง พระฤกษ์, เมื่อก ๗๖๖. พยุ
มหาศร ประเวศราช, นคเเรนทร์, บาเยนทร์เอ๋ย การแจจวน,
พระมีศร, จะเฉยเมย มัวชมเชย, จินะฐา, อยู่ว่าไร สู่ระ
ภักตร, รักพันที่สุด ถึงยามชุด, ไทรมชวน, ประชวรใช้ เห็น
ทันทรง, เครื่องคน, มงคตะมย ก็พอใจ, ชนชวา, ชมบารมี ๗
๔ คำ (ครัดหว่านล้อมพระบาเยนทร์กระดากจะได้จุลกพระ
น้องกำพระกร ดันก็ ชุด ลง พระชนนีเตอน ก็เขยอน)

พม่าฯ ๑ (ใน) เปนจันจิตร, เขวบพิตร, มหิศร์ราช
ยุธาตร, เหยี่ยวตา, มารศรี พระนางด่อน, พระกณ, พระโคก
ตามเกล้าฯ, ชน, นำเนนไป ๗ ๒ คำ โอ้ ร่ายพม่า (จวน ถับ
องค์พระนางกรรแต่งโฮ่ สดบดงก้านดกริดกร้าด ๆ ประคอง
ก็)

ปิด ม่าน

ตอนที่ (๒) ๖ (นางเชกฮาภัพ) ฉากในพระราชมณ
เทียรอย่างตอนที่ ๓ ตัว ๓ คร มีพระมีทอกกับพระนางสุระภักตร

ประทับ อยู่ด้วยกัน

พม่าวงเง ๑ (ใน) สู่ระพี, มเหสี, พระมัทรี
มีอาจรวร, ภักตร์ แก้ว, เฝ้าแห่นไหว ภิเษกครบ, นพมาศ,
อนาถใจ ยังมี ได้, เฝ้า ชิด, ดนิต ของค์ สู่ระภักตร์,
ดึกเค้า, เอาสัญญา มีให้ร่วม, เสน่หา, ฝ่าประดังค์
ทุกเย็นเช้า, เฝ้าบรรโคม, แค โคมยง ถึง พระทรง,
ส่งสาร, ก็ คำน ค่ำ เชมมยุแม, ท้อแท้, พระโพนนค์
ครุณกษัตริย์, เห็น ห่าง, ใน ทางช้า ครัน จะ เตือน, เหมือน
ใน, พระไทย คำ เพราะ น้อง คำ, ชับ ห้าม, พระ ตามใจ ๓
๖ คำ (เชมมยุแม พาไทสู่ระพี มาเฝ้า เธอเขื่อนฮาย
แต่ ชิด พระชนนี มิได้ พระชนนีประทับ บน พระแท่น แต่
พระมูตรี องค์ โห่หมอบข้าง ต่าง สู่ระภักตร์ ประทับ
เฉยเฉย บน พระแท่น เปนแต่ อภิวาท พระชนนี ดู จึง กระ
แทก องค์ ตประทับข้าง ต่าง)

พม่าเมี้ยว ๑ (ชนนี้) แม่สู่ระพี, แม่, ถอยนัก
ไม่กล้าจก, ชนเฝ้า, เหมือนเขาได้ แม่เข้าช, สู่ระพี,

เป็น เहांไร ชื่อนี้ ไม่ยอม กล้า, ประหม่าเขื่อน พระ
 มีทอ, ก็ กระไร, พระไทย เข็ม ไม่ไป เข็ม, มเหสี,
 ดั แต่ เจอน เห็น ห้าง แห, แม่ ก็ พา, ชน มา เขื่อน นำ
 นึกเหมือน, กันเอง, จะเกรงใคร แม่สู่ระภักตร์, ก็ ไม่ยก,
 คือน รับ พี่ แม่สู่ระพี, ทัก น้อง, หนอยไม่ได้ จะทำเช่น,
 รวด กะ เป็น, คนอื่นไกล เมื่อ ยังเยาว์, ได้ ก็ ได้, รัก
 ใครกัน ๖ คำ (กษัตริย์เกษิณ พระน้องนาง
 พระเนตรชุนภักตร์ บง พระพันางดอนดอย พระชนนี
 ก็ เพื่อ โกล่เกลี่ยโดยพระไทย ว่า ได้สู่ระพี ให้ มา
 อยู่ห้อง มเหสี บนปราสาท กับ น้อง ก็ ไม่มา ให้เผ่า ก็
 กัดและ ขยาย ถาม กษัตริย์ไม่ไป เข็มมเหสี ก็ เก้อๆ
 ว่า พังอยู่ เหมือนกัน ทราบว่าทรง ด้บาย ก็ ดีพระไทย)
 พม่าเปรม ๑ (ชนนี้) ฤพอ คร้าม, น้องห้าม,
 มิให้คบ หดง ประจบ, ตามใจ, เพื่อ ใฝ่ฝัน ข้างฝ่ายแม่,
 สู่ระภักตร์, หนักนัก ครั้น คดง เดียวกัน, กระไรนี้, พี่ตัวเอง

แม่ยังอยู่, แม่รู้, อยู่ทุกอย่าง มีปล่อยให้, พี่นาง, มา
 ช่มเหง พี่นางหา, ทำทำ, ไม่ยำเกรง ชื่นใจเนง,
 เช่นนี้, ค่ะเฮ้ ๗ & คำ (ชนนี้ ชักกษัตริย์ว่าน้อง
 ห้ามๆไม่ให้ ไปเยี่ยม เยือน มเหสี ก็เหี้ยๆ แดด
 พระน้องนาง ครั้นเห็น มาชัก พระน้องนาง ก็ยม
 ว่าไม่เคยพบ พระพี่นาง ก็ทรง พระกรรแสง พระชนน
 ชนชักใหญ่ ก็ไม่ได้ความ จึงตรัสว่า ถ้า สวรรค์ตร
 ไม่ได้เจอกัน จงกราบ ทูล บายนทร์ให้ แล้วไป เยี่ยม
 พระพี่นางบ้าง ช้ รู้แล้ว ว่าพี่ชาย สวรรค์ตรได้ยด
 ดีว่า เธอ เป็น ผู้น้อยจะ เคื่อน พระดำมี ให้ แล้วลง ไป
 เยี่ยม มิหยาญ ที่ไหนถูก พระชนนี ก็กริ้วว่า ดูรู้พูด ละ
 เกียง ทุก คำ ปาก)

พม่าสั่ง ๑ (ชนนี้) นับประสา, แต่ ว่า, พี่นางได้
 แต่แม่ให้, ทูล เคื่อน, ยังเชื่อนเน ฤก คิต คิต, พี่น้อง,
 ทั้งสองเพ วิ เกเว, ได้เห็น, ได้อย่างไร (สวรรค์ตร)

พี่รักของ, จุมนะ, จุมนะรัก จะให้ ผัดก, ให้ ขว้าง, อย่าง
ไร ไหว (ชนนี้) ใคร ให้ ผัดก, ยก สัตว์, พุดตามใจ
แม้ว่าให้, ทูล เตือน, เชื้อน พี่นาง ๗ & คำ (สุระภักตร์
ก็ ทูล กษัตริย์ ผัด ให้ เสด็จ ไป คำหนัก พระพี่นาง ย้ำ ๆ
เกิด อย่า กัด เพราะ วาจา จุมนะ เดย)

ตะโมะ ๑ (ใน) พระ มัทธ, ย่อ ชิด, ตักต ถาม
(เอง) เมื่อ พี่ ตาม, น้อง ว่า, แล้ว อย่า อ้าง พี่ สัตต์,
มี ญาณ, ฐาน อำพราง น้อง ถอน คำ, นำทาง, ให้ พี่ จน
(ชนนี้) ว่า ใจ หลา, นิเทศ, ต่อ หน้า ถา อย่า ไข สัตต์,
กวด น้อง, ถยง ชน (สุระภักตร์) เสด็จ เกิด, ไม่ ต้อง
เกิด, เปน กังวล เดียว พระชน, เน้น พิโรธ, โทษ จุมนะ ๗
& คำ (ใน ที่ สุด กษัตริย์ รับ ว่า จะ ไป เยี่ยม ที่ ไม่ กัด
ไป ยัง เกรง พระไทย พระนาง สุระพิ พระชนนี้ ก็ ไว้
ให้ ไป สั่ง พระ มเหสี ที่ เดียว จะ ได้ รับ ชนม มา อยู่ ปราสาท)

พม่าชอย ๑ (ใน) ยาว กษัตริย์, อด ประเทศไทย,
 ใครเสด็จ แต่ออกเขต, เคยดู, ไม่อยู่ ดังตำพระ,
 มเหสี, มีมานะ (เอง) งั้นพี่จะ, ไปสั่ง,อย่าหลง
 เคียง พระน้องเอง, เปนเอง, ช่มเห่งพี่ ค่อยหน้าพระ,
 ชนนี้, ตรัส เปนเรื่อง พี่ ถอดว่า, ถอน คำ, อย่า ขำเลื่อง
 ชน ยก เยือง, หนัก ไป, จะไม่ดี (ใน) ตูระภักตร์, พยัก
 ภักตร์, เหมือนจก ยอม ประเทศไทย ตรอม, กรม ค้าง, หึง
 พระพี่ ชัด พระผัว, ก็ ถัด, พระชนนี หมอบ ชบภักตร์,
 โคก, ไม่เจรจา พระมารดร, จูกร, พระเชย ย่อง (เอง)
 ไปสั่ง น้อง, เกิด มิ ต้ง, ถัดน้องว่า ไป เกิดแม่, ตูระพี่,
 เดียว นมว (ใน) ชัดยา, หนัก คร้าม, ก็ ตามจร ข
 ๘ คำ เพ่ง ชิ่ง พม่า (กษัตริย์ เหลียว แด ตูระภักตร์ และ
 ดังตำ ตูระพี่ ช่ม ประเทศไทย ตาม เสด็จ เข้าโรง ตูระพี่
 หมอบ นิ่ง พระชนนี หวด มาจุ พระน้อง นาง ค้อน
 พอเข้า โรง หมด คน ตร หยุต ทรง พระกรรแสง ไฮ)

ขัตติยาภิเษก

๕๑

พม่า กะเซิง ๑ (สุระภักตร์) มี มารดา, หมายถึง,
เป็นที่พึ่ง หนี กตบถ, ที่รัก, หักสอง ท่อน เป็นจันใจ,
แม้ มีใช้, พระ มารดร ไม่ขอผ่อน, ผัน ปล่อย, ให้ ดอย
ไป เกิด มาชาติ, วาสนา, ชตา ด้อย จะ ตก เป็น, เมีย
น้อย, ใครไม่ไหว พี่ที่รัก, ฉันทพี่, ด้อย่างไร จะ
ปล่อยให้, ชิง ผัว, ของ ตัว รัก แม้น พระพี่, มีทอ, พนอ
สวาคี ไม่คืน มา, ปราสาท, พลาด เตาดีก ทอด ชีวิต,
ดูฤทธิ, สุระภักตร์ ผัว คนนี้, รักนัก, ไม่พักยอม ข
๖ คำ (กริ้ว เตะ ๆ แต่วก็ทรง พระ กรรแสง)

ปิด ม่าน

ตอนที่ (๓) ๗ (กตบ มณฑียร) ฉาก ใน ปราสาท
อรรค มเหสี แต่งเครื่อง ตั้ง เป็น ราชาวระกะ ส่วนสุระ
พี่ มีพญาญ มีฉาก ทอง กน ที่ ประทับ ตัว ถคร มี
พระ มีทอ ประทับ อยู่กับ พระ มเหสี สุระพี่

พม่า เขต ๑ (ใน) พระมัทย, หน่อ กษัตริย์, กำ
 ดัด สวาคี บรมนาถ, ธรรมะ, เทว ถนอม เสด็จม
 ชม, สัมฤดี, ประณี ประยอม งาม ถม่อม, พร่อม พริง, ยิง
 เมตตา (ราช) บุญ มัทย, หน่อ ไท, ไต้ ภิกษก อนงค์
 เขก, อรรคบุตร, ศรี พม่า หนั จะมี, ศรี สวาคี, พิณนา
 ปก ประชา, ฤกานะชาติ, ราชวงศ์ (นาง) ถึง จุมมะ,
 อภิเชก, กิ เดก หุ่น ไซ่ ที่ มุ่น, หมาย ปอง, ต้อง ประสงค์
 นึก ช่วย ชาติ, ฌดอง ราช, มาทะบงส์ ไซ่ ทนง, ยศอย่าง,
 นาง พญา (ราช) มีควร ประวิง, ตั้งไค, ที่ ไกถ ดับ
 พน เรือง กตัม, ชุ่น มัว, ยัว โทษา ฌิตของพี, มัทย, ขอบมา
 ที่ เฉย ษา, กิ เพระหวง, ชึง รำคาญ หมาย ปรองคอง,
 นื่อง พี, ถ้วน ที่ รัก ให้รวม รมย์, สัม ศักดิ์, สัมภัก ด้มาน
 อยากให้ดี, ศรี วงศ์, ทรง ดำราญ บุญ บรรตาร, ได้ดัง,
 หวัง วิญญู (นาง) เห็น อระ, จุมมะ, จึงไม่แค้น เปน
 แต่ แถ่น, ไทรมนั้, อัด อุดดู เชื้อ เมตตา, แท้ เทียง, คง

เลี้ยงดู ให้สมผู้,ใหญ่ น้อย,ไม่ด้อยกัน ฯ ๑๒ คำ
(สรรพภักตร์ ย่อม มาขอบ พัง ราชเอาใจ มเหสี ๆ ก็ ทูล
ตาม จริ่ง พระไทยโดย สุจริต)

พม่าตระหนก ๑ (ใน) พระนังนาง,องค์กลาง,
พาง มถาย บาเยนทร์ หดบ, องค์ หาย, ผิด หมาย มัน
ไม่คั่น ปรา, ถ้ำท มณีน, ถึง ดีวัน สู้ดจะกถัน,ตรอมกมถ,
ทูน แค้น เกรงพระราช,ะ อาชญา, มารดา เจ้า ก็ ถัน
เกล้า, เกรง พระพี่, นี้ก็ แค้น เกรง กษัตริย์, ภาคดา, ว่า
ด แค้น มิ อยากร แค้น, ซด่า รุด, แต่ สู้ดตั้ง ยิ่ง ยืน
ยัง, พัง วร, พี่ นาง ทูล ยิ่งไฟ พุน, เพื่องชีวิต, ด้วยพิศหัง
พระ องค์ ถัน, จัก ๆ, พระ ภักตร์ ตั้ง จะ ทตั้ง, แค้น ตั้ง,
แต่ตั้ง ฯ ๒ คำ (ยิ่งเห็นทรง เจ้าโดม แด พัง
ตรัสก็ ยิ่ง พิโรธ แต่ ระวัง ข้า หดวง จะ เข้าไป ทูล ข้างใน
ๆ ทูล ห้าม ก็ คร้าม ต่าง หดบ แด วิตถ จะ เกิดเหตุ)

พม่า เขา ๑ (สระพี) ไซ้ อัจฉา, ขนิษฐา,
 แต่ นำ สรวด มเหสี, ฉันทควร, ที่ไหน มั่ง อภิเชก,
 เอก สัตว์, เป็น ศรี วัง แล้ว ต้อง นัง, รอ เฝ้า, ถึง แก่
 เดือน นี่ หาก พระ, ชนน, จุบ จูบดี ตำระพัด, อัมประ
 ยด, หมด ไม่ เหมือน ใคร ห้าม ไว้, ฤๅมิ ให้, พระมาเยือน
 โปรด อย่า บิด, อิด เอือน, กลับ เกิดขึ้น ความ ๗ ๔ คำ
 (ครีว บอก โดย สัตย์ หมด ว่า ตั้งพระไทยจะเป็นธรรม
 ทั่วไป แต่ ตั้งสาร พระน้อง ด้วย รัก กันมา แต่ไหน แต่ไร
 พระพินางก้อยอมทราบ ขอให้ช่วยแนะนำสั่งสอนพระน้องนาง
 พินาง ว่า ก็ นึก จะ ว่า แต่ เห็น ไว้ ยศ ไว้ อย่าง นึก ก็ เกรง
 บารมี ไบ เมื่อ พระ ดำรัส แล้ว จะ สั่งของพระคุณ น้อง นาง
 กัดัน พระโทษะไม่ ไหว คัง ๆ เข้าไป ประทับ บน พระแท่น
 ทรง พระ กรรแสง พินาง ว่า อัน จริง ละ พระน้อง นี้ ทำ
 อะไร ก็ ไม่ รู้ ละ พระน้องว่าประทานโทษะเกิด ขบดที่ ว่า ไม่ รู้,
 ถ้าง กัน ขอน พระนางหมายความว่ามาแย่งผัว รักเขา แต่ขอ

ก็ไม่ควร พระพี่นางจะพูด พระชนนี ก็ว่าทำไม
 เลยเกิด ที่จะให้กัถวเรงเหมือนแต่ก่อนไม่วเ พระพี่
 ว่ามีบุญอะไรชน ก็ตรัสว่าๆ คอบพอเข้าใจว่าเป็นเจ้าผัว
 พระมีทอเจอนแคว์คาญ)

พม่าพ้อ ๑ (สุระภักตร์) เมื่อจะโปรด, มเหสี,
 พระพี่นาง ก็คัดข้าง, สุระภักตร์, มีพักห้าม ตรัสลัก
 คำ, เกิดอย่าทำ, เปนตามปาม วิรอบตาม, รวามดี,
 บัดนี้ (ราช) สุระภักตร์, สุระพี, ก็พี่น้อง มี
 ควข้อง, ช่นเคียด, กระเบียด กระตก โนนก็พี่, นี้ก็
 น้อง, สองสมภักตร์ พี่ก็รัก, ทงค์, ชูญาไทย
 (สุระภักตร์) ไม่เชื่อไม่เชื่อ, สิ่งเหลือ, จะเชื่อจุด ใจ
 มนุษย์, ดุคปอง, เปนสองได้ (ราช) สุระภักตร์, พี่
 ก็รัก, ดั่งดวงใจ สุระพี, พี่ก็ใช่, จะไม่รัก (สุระภักตร์)
 ถ้าวรน้อง, พระต้อง, ให้เจ้าพี่ สุระพี, มเหสี, กตัม
 คำหนัก นื่องเหลืออยู่, คู้ชน, ประชันภักตร์ แม้น
 สันโปรด, สุระภักตร์, ก็ทูลดา (สุระพี) เอ่หนักนัก,

สู่ระภักตร์, จักได้พี่ แลวๆ นี่, กรรม ๆ. ทำเป็นบ้า
 เราน้องพี่, มีแต่, จะฟังพา หิน กตัมมา, ฮึด ฮึด, เป็น
 สัตว์ (สู่ระภักตร์ ทรงกรรมแต่ง กราบนาท) น้อง ยอม
 ผิด, เพราะฤทธิ์, พิศวาส รัก พระบาท, มีทอ, ขอเป็น คู่
 ฝากชีวิต, เหมือนชีวิต, โปรดคิดดู จนได้สู้, ทน อดาย,
 ถวายตัว รัก พี่, อย่าง พี่, รักที่สุด แต่ เหลือ
 นึก, พี่หญิง, มาชิงตัว มันรักน้อง, โปรดอย่า หนอง,
 กระมล นัว โปรดอย่า ยั่ว, ยิง ยับ กตัม มณเฑียร ฯ
 ๑๖ คำ เจริญ (พระน้องได้ อย่าง อัครยาไศรยเดียด
 แสง พระพี่ก็ สั่ง สอน ให้สืมาน อย่าง เดียด ดี ใน ที่
 ราช ก็ไกล เกลี่ย แต่รับว่า สู่ระภักตร์ คู่ทุกข์ คู่ยาก ทั้ง รัก
 ทั้ง สงสาร พระน้องก็ไว้ ให้จับ พระพี่ ๆ ก็ พ้อ ขอ
 พี่ พระเมตตา ราช ก็จน พระไทย เจื่อน จน พระพี่
 น้องนุณ กัน แรงแชน สู่ระภักตร์ ก็ ว่าทน อยู่ ร่วม ปราสาท

กันไม่ไหวจริง ๆ พระชนนี ทราบจากข้าหลวง
เล็ดใจ มา ต่างทอดปอง ทรงคุณพระเชย ตั้งสาร
พระจิตาทั้งสอง ราชก็ทอดตามจริงพระไทย ว่า
อยากให้อยู่ส่วมานกันแต่เห็นไม่ไหว พระชนนี ว่า
จะทำอย่างไร)

พม่าหวด ๑ (ราช) สุระภักตร์, พักอยู่, ใน
ห้องที่ ยี่ ห้า, แห่งห้อง, น้องสหาย ทั้งพี่น้อง,
ขุนของ, คงต้องเวียน เกิดเป็นเล่ห์, หนามกัน, ทุก
วันไป ๓ ๒ คำ (พระชนนี ว่า จะให้มเหสี กลับไป
อยู่มณฑลเดิมให้น้องอยู่นั่นเถิด) ก็ว่าแล้ว
แต่จะไปรุด พระน้องทอดแปลว่า อย่างนั้น พระพี่
ก็แปลว่าได้เธอ ราชว่าก็ ไม่เชิงได้ พระชนนีถาม
ขึ้นอย่างไร ก็ อ้อมแอ้ม พระน้องทรงพระกรรแสง
กราบบาทพระแม่แต่ พระพี่ขอให้พระพี่ ไปเสียให้ต้นนคร

ไม้คั่ง ๑ (สุระภักตร์) ชวา ม, มทอ, ถูก พอ
จิตร เหมือน ดวง ตา, ดวงชีวิต, ที่ว่าได้ น้อย ฌตอง,
บาทก่อน, ไม่ร้อนใจ พัง จะได้, แค่นี้ชีวิต, พระพี่ มา
แม่นโปรด ถูก, ถูกใจ, พี่ได้ โปรด ประทานโทษ, สุระภักตร์,
ผิด นึกหนา ที่ต้อง เกิน, ขอ เชิญ, โปรด เมตตา กถัม
จาก ปรา, สาท สเด็จพระ, มณเฑียร เต็ม ฯ ๔ คำ (พระ
น้องทอด ตาม ตรง พระพี่คุณ แต่ครัสไม่ ออก กถัมถวาย
ทอดไป พ้อราช ๆ ก็ขัด ขัด พระชนนีก็จน พระไทย)

พม่า เชิง ๑ (ใน) สุดโชน อ่อน, ผ่อนผัน,
ประกัน แก้ว เขม บยแม, เห็น แดง, ด้วย แรง เข้ม
จะ ชูเชิญ, เช่นใด, ไหน จะ เข้ม ดี แต่เพิ่ม, อดสู, ใคร
รู้ไป สุระพี่, พี่นาง, ข้างว่าง่าย พอ เบียง บ่าย,
เกตุย กล่อม, โอบ อ้อมได้ สัก เกดพระ, มทอ, พอ พระ
ไทย ที่จะให้, ขนิษฐนาง, อยู่ ปรารภกับน (เอง) อยู่

ชาติยาภิเษก

๔๘

ด้วยกัน, พี่น้อง, ไม่ต้อง จิตร์ ก็ต้อง คิด, ให้กลับ, เด็ก
ด้น สัน เคย อยู่ไหน, ไป แยก, ไม่ แยก ปน เด็ก แก่ง
แย่ง, แห่ง ตะคน, ต่าง มน เทียร ข ๖ คำ (ครัส ชวน
สัระพี โดย เขา พระไทย ทำคุณ พระ องค์ กกลาง เล็ดจ กลับ
พระ พี่ออก กรวด ครัส ไม่ ออก ก็ กราบ พระ บาท ทูล ถา
พระ ตำม ทรง พระ กรรแสง ตาม พระ ชนนี้ กลับไป พระราช
อิ หตกอิ เหลือ)

พม่าเอง ๑ (สัระภักตร์) กรวด ญาเง, น้อง ได้,
มเหสี ไม่ ควร ที่, ถวน ตาม, ก่อ หนาม เตียน
(ราช) นี้ ญา นัง, รัก พี่, ดี แต่ เจียน ใจ พี่ เห็น,
หัน ช่ม, ให้ กรม เติร์ม สัระภักตร์, พี่ รัก, เหมือน
ชีวิต ควร จะ คิด, หย่อน คารม, ส้ม เตียน (นาง)

๕๐ เจียน หัว ชาติ
ยอมให้ เบน, จอม วง, ยัง ไม่ เจียน จะให้ แบน, แอบ
เพี้ยน, ไม่ พุดจา ข ๔ คำ (ทูล คัด พ้อ ราช ก็ ว่า
ขอ เลี้ย ที่ จ้อ กอด ประคอง ไป ห้อง นาง เคย ทรง
พระ ธรวัด กอด คี)

ปิด ม่าน

ตอนที่ (๔) ๘ (เจียน หัว ชาติ) นาก ราช อุตธาน
ใน พระ ราช วง กรุง วัณเฑาะ ยาม นัก ขัตตฤกษ์ สงกรานต์
ศักราช มี พระ มัทธ มเหสี สู่ระภักตร์ แด่ กำนัด เฝ้า ห้าง ๆ
น้อย คน

พม่า โคก ๑ (ราช) ธรรม เนียม พม่า, ปาง
มหา, กษัตริย์ ภิเษก หัว เมือง เอก, โท ดรี มี ยศ ถา
ประเทศ ราช, ใน พระ ราช, ะ อาณา ถวาย ชิดา, หน้า เบน,
ต้นม นาง พี่ ไม่ รับ, พระ น้อง กัดบ, ว่า พี่ ผิด ก็ ตาม
จิตร, ดวง ใจ, ไป ทุก อย่าง ใจ บุรุษ, หนะ พี่ สู้, จะ อำพราง

ชัฏยาภิเษก

๕๓

เมื่อตอนตาม, ไปบ้าง, อย่าหมางใจ (นาง) น้อง
ไม่ว่า, ถ้าจะ, ต้อง ประสงค์ แต่ โปรด ทรง, นอกชัฏ,
หา ชัฏไม้ แม่น สมนาม, ไซ้ จะ ห้าม, ตาม พระไทย
เหมือน ดอกไม้, สำหรับ, ประดับ วัง ๗ ๖ คำ (ครัส
เด่น แต่ ทูต ว่า เธอไม่ ครัส ให้ หา เสนา สนิท แด สนม กำเนิด
มา เฝ้า ถวาย พระพร วัน สงกรานต์ อย่าง เคย ๆ มา ถา
ราช ครัส เรียก ขุนนาง บาง คน แด พระสนม กำเนิด เฝ้า
ถวาย บังคม)

พม่าอำนวย ๑ (เองพร้อม) ถวาย บังคม, บรม
นารถ, บาท บงกช อุไรเยษค์, ยอดฟ้า, ชี วาหวิง เจริญ
พร, ดี ประการ, บรรดา ตั้ง ข้าบาท ทั้ง, ปวง หมาย,
ถวายไชย เถลิง ศัก, พระเดช ศิลา, ปก ชี วาตม์ ฤกา
มะชาติ, เถลิง ดุช, ทุกข ษัษย์ ราบ วิบุ, ศักรุพินาศ,
บำราศไทย เถลิง มไห, ศักรรย ын, เพอง ฟน เอย ๗
ชยเดชะ ๔ คำ (ราช ประทาน พร)

หวานใจ ๑ (นาง) ขอประกาศ, ซาดิน,
 เรามั้ หมายถึง มิชอบว้าย, เขียวเขี้ยว, เซ่น เณดย ใคร
 ซิงรัก, ซัก บพิตร, ไป ซิดเซย ฤาใคร เอ้ย, หมิ่น พญา,
 สวามินทร์ จะลงโทษ, โกรธจริง, ต้องสิ่งนี้ ใคร
 ภักดี, กตัญญู, อย่าดู หมิ่น ขอไพร่ ฟา, พม่า แคว้น,
 ทัวแดนดิน พร้อมกัน ภิญ, โน่ ดัช, ทุกคนเอย ๒
 ๔ คำ (ตรัสให้สาคน้ำกันได้ ไม่ถือ กันมานาน แค่ ดะเว
 ซาย แด หมิงฮยู่, คน ตะฝ่ายสาคน้ำกัน ดนตรี ทำเพลง
 สรรเสริญพม่า แด มหาราช ไปรยทาน ข้าราชการ บังคม
 ถา ดนตรี หยุดคำ พระนางทรงจับ ฉดากพระ ต้นมก้านัด
 ใคร ได้ ขนไก่ต้องรำชยุ แล้วตรัสให้เด่น อ้ายโม่ง แด
 ล้อ้นหาเมื่อราตรี มะชเวดองจับ พระนางกริ้วคน
 ใครจับ ไม่ได้ก็ตรัสว่าโง่ ถ้าพระสามีจับได้ต้องพระ
 ไทยเลยเข้าโรง เเด่น อ้ายโม่ง ดนตรี ทำเพลง ฉิ่ง
 พม่า พระราช ออก)

พม่าเห่ ๑ (ใน) จอมพม่า, ทศนา, ตูคา ต้นม
เด่นเกลี้ยงกตม, ส้ม ตูช, ต้นก ตันน วังเกลื่อน กตาด, เว
ราช, อุทยาน เกษม ตันต, ตวณ วรร, ขึ้น ขึ้น อนงค์
หนึ่ง, พัง พระจิตร, พิศยัง ตวย พระง งวย, ไคร ชม,
ภิรมย์ ขวัญ เปน เชื้อ ชาน, หวาน ภาคิร, นารัก ครัน
ทั้งเผ่าพันธุ์, เจ้าบุรี, ส้ม ศรี คอว นาม ตั้ควา, ตั้ควา,
จำ ปา ตค ช่าง ส้ม ยศ, ส้ม นาม, ทวาม ตังวน ยิ่ง
จูง จิง, ยิ่ง เต้นท์, ยิ่ง เรวณ กระเทียม หวด, ชวน ชิด, สนิท
นาง ๗๖ คำ เพลง ฉิ่งพม่า (มะ ตั้ควา มา เตียด เตยไป
ก็ทรง ทรง สพัก คตม เมียง ตาม ครัน ตับ คน อด ข้อ มื่อ
มาบัง ชุ่มไม้)

อ้อยอิง ๑ (ราช) ตั้ควา, รัใหม่ ว่า, พญา
หนุ่ม พระ แด กตม, ตวาคี นุช, เตียด ตุด อย่าง ตันม
น้อย, ถอย ไย, ไม่ ขอ วา เจ้า ของ จะ, ชม บ้าง, ฤ
ขวาง กัน (ตั้ควา) ข้า พระบาท, เกรง ราช, อาญา นัก

เจียน หิว ชาติ

พม่า คตก ๐ (ใน) มะเข็ญแจว, เด็ดดวยอด,
เด็ด ดอกล่ ด้อน คอย ปาก มอน, พราย กระซิบ, หยิบ ความ

ไล่ ทำไร่ ๆ, ซ้อ ๆ, ท้อ ๆ ไป แต่หน้าใจ, ตา หู, คอย
 อยู่เทียบ แว่วอะไร, หูใด, ไหว รอบ ตัว คอย ทูล พระ,
 แม่ อยู่หัว, ไม่ หวาด เสียว ได้ ร้างวัด, รวย ชู้, รั้น
 เดียว ไม่มี เทียว, ขอดใคร, เชื้อได้ดี วัง
 หย่อง ๆ, ย่อง ชุ่ม, ถึง ชุ่มไม้ มอง เห็นใคร,
 คม คู้, กระ จูกระจุย ยิน เสียง ชาย, กับ หญิง,
 ยิง ร้อน ร แอบ ไป ที่, เซ่ง พกา, พัง คารม ฯ ๖ คำ
 (รู้ว่า พญา กับ มะลักระวา ก็ สม่ใจ พัง แน่นนอน
 แล้วดีใจ ว่า จะ ได้ ว่างวัด รับ หย่าไป เฝ้า รายงาน
 พระ มเหสี โดย แต่ง เต็ม ตาม เคย ตัว พระ มเหสี กรว
 กุม พระ แต่ง น้อย คณ พระ เคียร ปรดอม ค้อม ตาม มะเอ มา
 แอบ พัง กรว ทิ้ง ไป จิก เกษ นาง สักระวา มา ถิ่น ถ่ม ลง
 ึ่ง ตกลง ขวัญ นั้น พระ ถ้ามัก ตน สนม กำนต มา เจอ เคียง
 นั้น แต่ แอบ พัง ไก่ด ๆ สงบ เสียง เถ่น อักกะทัก ลง ท้น ที่)

พม่า ณ ๑ (พระนาง) มิ่งรู้ว่า, พญานี้, เป็น
 ที่รัก สวรรค์, เหมือนชีวิต, นี้คิด ส้ม ฤๅ แย่งรัก
 ยักยอก, ชนให้ ชม ให้ กุญแจ, ใจ ดั้น, เพราะ หมิ่น กุ
 เรื่อ พุดไป, พุดไป, อย่าได้ ช้า เดียวจะว่า, ไม่ถาม,
 ความ ค่อน คู้ มีด น้อย นี้, นี้แต่ มิ่ง, มิ่ง คอยดู จะ
 ช่วย เปิดอง, ออก สู้, กุ ส้มใจ ๗ ๔ คำ (ชัก นาง
 กัดดู ตัว ดั้น กราบ พระบาท ว่าได้ ผิด แล้ว นางว่า ผิด ก็
 ชำ มิ่ง ละ เงอ พระแสง จิก เกศ พระ สามี ครว้ วอน
 ชู ชู ขึ้น หัก ถัว ฟัง เขา ให้ การ ก่อน พระ นาง เกียง ว่า มัน
 รม ผิด แล้ว อย่า ดอน เดย ฤๅ จะ ช่วย ส่ง มีด ถวาย ก็ เชิญ
 แทง พระ นาง เสีย เกิด พระ สามี ว่า ไม่ ควร ชำ ด้วย พระ หัก ถัว
 ก็ ครว้ ให้ เรียก ตะโคง ดอน แต่ ช่วย ดึง โม่ ทหาร รักษา องค์
 เข้า มา ดึง ให้ เขา ตัว มะ ลัก ภา ไป ชำ เสีย พระ สามี ขอ,
 แต่ ให้ ฟัง คำ เขา ก่อน พระ นาง ยัง ให้ ทูล)

พม่า วอน ๑ (สักระวา) ข้า พระบาท, ขยา คราช,
 อาญา นัก ไซ้ ฝู่ สูง, เกิน ศักดิ์, เล็ดตก รัก ไคร่ เพลิน

วิ่งเล่น, บาเยนทร์, เด็ดใจไป ดุค ข้า น้อย, มาใน, ชัม
ไม้ น ข้า น้อย ทด, ให้ ทด, พระ แม่ เจ้า แม่นโปรด
เกล้า, ถวาย ชีวิต, ไม่ คิดหนี ทดเท่าไร, พระก็ ไม่, โปรด
โยตี มิได้มี, จิตรปลง, ทนงเคย ๗ ๔ คำ (ร้อง
ให้อ่อน วอน ทด ขอ ชีวิต ราช ก็ ตรัส รับ รอง พระ
มเหสี ตั้งงั้น เขาพระแสง ดง ผักได้ไป ๆ ๆ นาง สักวา
กราบ พระบาท แล้ววิ่ง ตี หายไป อย่างไม่ คิดชีวิต ละ โคง
คอบนี้ แด ทหาร ก็ ไป นางกำนัล เคย เตียง หมด)

ฉอเถาะ ๑ (ราช) พี่ผู้คิดเอง, ไซ้ มิเกรง, พระ
น้องรัก เชื่อว่า จัก, จริ่ง จัง, ดัง เณย ยอมให้พี่,
ขึ้นชม, ดนมเชย คอย จะ เอ่ย, โธษฐาน, ก็ ฟุน ไฟ
(นาง) บอก ก่อน ชี้, นี่ ทำ, โดย ลำดอง หวัง มีค น้อง,
เคย องค์, เพ้อ หลงไหล นี่ หาก น้อง, มี สติ, วัตร ไตร
แม่น หาไม่, สักวา, ชีวาวาย (ราช) สุระภักตร์, อย่า

๕๘

เจียน หัว ขาด

ดู นึก, ดี ชู ชู พังเสียง ชู, คราใด, พี่ ใจ หาย ถึง ชม
อื่น, ชื่นใจ, ไซ้ จะ คลาย รัก พี่ ชาย, เหนียว รัง, มั่ง เป็น ไร
(นาง) นั้ พระ เบอ, เรือ น้อย, ฤฯ ต้อง ส่วย
เหี่ยว ยัก ย้าย, ถอบ เดียว, เทียว ไกล บอก ก่อน ชั,
คราน, เปน แท้ ไป ชื่น หวด ช้า, จำ ใหม่, เห็น
ใจ กัน ๗ & คำ (พระ ตำ มั่ง ชื่น หาย กรวด สรวน
กอด จะ ประ คอง พระ น้อย นาง ชน ปราสาท ก็ พอ)
บิต ม่าน จบ ชด

ศุภมัตต

